

Flora- en fauna-inspectie voor de herbestemming van een perceel aan Hoofdstraat 11 in Oirlo

**In opdracht van:
V-snaar Projecten b.v.**

29 maart 2018
ir. G. Hovens en P.J.C.A. op het Veld

Flora- en fauna-inspectie voor de herbestemming van een perceel aan de Hoofdstraat 11 in Oirlo

Opdrachtgever: V-snaar Projecten b.v.
Opstellers/controle: ir. G. Hovens / C. de Koning, MSc
Veldwerk: ir. G. Hovens en P.J.C.A. op het Veld

Faunaconsult is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de landelijke brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus. Het Netwerk Groene Bureaus hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden van het netwerk aan te spreken op de kwaliteit van hun werk en aangeleverde producten.

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel en status van dit document.....	3
1.3	Leeswijzer	4
2.	De Wet natuurbescherming	5
3.	Werkwijze	6
3.1	Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden	6
3.2	Werkwijze flora- en fauna-inspectie	6
4.	Aanwezige beschermde natuurwaarden	7
4.1.	Beschrijving plangebied	7
4.2	Beschermde planten en dieren.....	7
5.	Mogelijke effecten.....	17
6.	Conclusies en aanbevelingen.....	18
	Literatuur	20
	Bijlage 1: Toelichting per beschermingsregime	21

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

V-snaar Projecten b.v. heeft Faunaconsult opdracht gegeven een flora- en fauna-inspectie uit te voeren voor de herbestemming van een perceel aan de Hoofdstraat 11 in Oirlo (zie figuur 1).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Google Maps. Het blauw transparante gedeelte krijgt de bestemming wonen (nu agrarisch); de rest blijft de bestemming agrarisch houden (maar zonder functie aanduiding kassen).

1.2 Doel en status van dit document

De voorgenomen ingreep heeft aanleiding gegeven voor deze inspectie. Hierin is nagegaan welke effecten deze ingreep heeft op lokaal voorkomende beschermde flora en fauna. Het risico bestaat dat het plangebied deel uitmaakt van leefgebieden van diverse beschermde soorten. Dit document geeft inzicht in de mogelijke knelpunten in het kader van natuurwetgeving en -beleid en mogelijke effecten als gevolg van het project.

Het doel van dit document is om vast te stellen of de natuurwetgeving de geplande ontwikkeling in de weg staat. De ingreep kan een negatief effect hebben op beschermde natuurwaarden (plant- en diersoorten en bijbehorende leefgebieden). Dit document geeft aan of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de minimale onderzoekinspanning vanuit de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarnaast worden mitigerende (verzachtende) maatregelen aangegeven om

significant negatieve effecten op voorhand te voorkomen en daarmee te voldoen aan de natuurwetgeving.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een korte beschrijving gegeven van de relevante wet- en regelgeving. Hoofdstuk 3 beschrijft de geplande werkzaamheden en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de veldinventarisatie weergegeven. Hoofdstuk 5 beschrijft de effecten van de voorgenomen ingreep op aanwezige natuurwaarden, evenals de mogelijke overtredingen op de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen weer.

2. De Wet natuurbescherming

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de juridische bescherming van de Nederlandse natuur. De Wet natuurbescherming (Wnb), die per 1 januari 2017 is ingegaan, vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De directe bescherming van dier- en plantensoorten was geregeld onder de Flora- en faunawet. Bij werkzaamheden met betrekking tot ruimtelijke ingrepen, moest worden nagegaan of deze negatieve gevolgen zouden kunnen hebben voor beschermde soorten. Het aspect soortbescherming blijft in de nieuwe wetgeving in grote lijnen gelijk, al verandert er wel een aantal zaken.

De lijsten met beschermde soorten zijn veranderd. Er zijn soorten die voorheen beschermd waren en onder de Wnb niet meer en andersom. Zo zijn een aantal soorten orchideeën, de kleine modderkruiper en rode bosmieren sinds 1 januari 2017 niet meer beschermd. De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming behoeven (zie bijlage 1 voor een toelichting op verboden handelingen, afwijkmogelijkheden en criteria voor ontheffing/vrijstelling per beschermingsregime):

- **Vogels**

alle vogels in de zin van de Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb). Verder nemen de meeste provincies de onder de Flora- en faunawet benoemde vogelsoorten waarvan het nest jaarrond werd beschermd over;

- **Internationaal beschermde soorten**

alle dieren en planten, genoemd in de bijlagen bij de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (paragraaf 3.2 van de Wnb);

- **Overige beschermde soorten**

soorten genoemd in de bijlage bij de Wnb, die niet onder de reikwijdte van paragraaf 3.2 vallen (paragraaf 3.3 van de Wnb). Hieronder vallen ondermeer de ‘algemene’ soorten die onder de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen waren vrijgesteld. Vrijwel al deze soorten zijn door alle provincies eveneens voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld (een uitzondering geldt voor de mol; die onder de Wet natuurbescherming niet meer is beschermd).

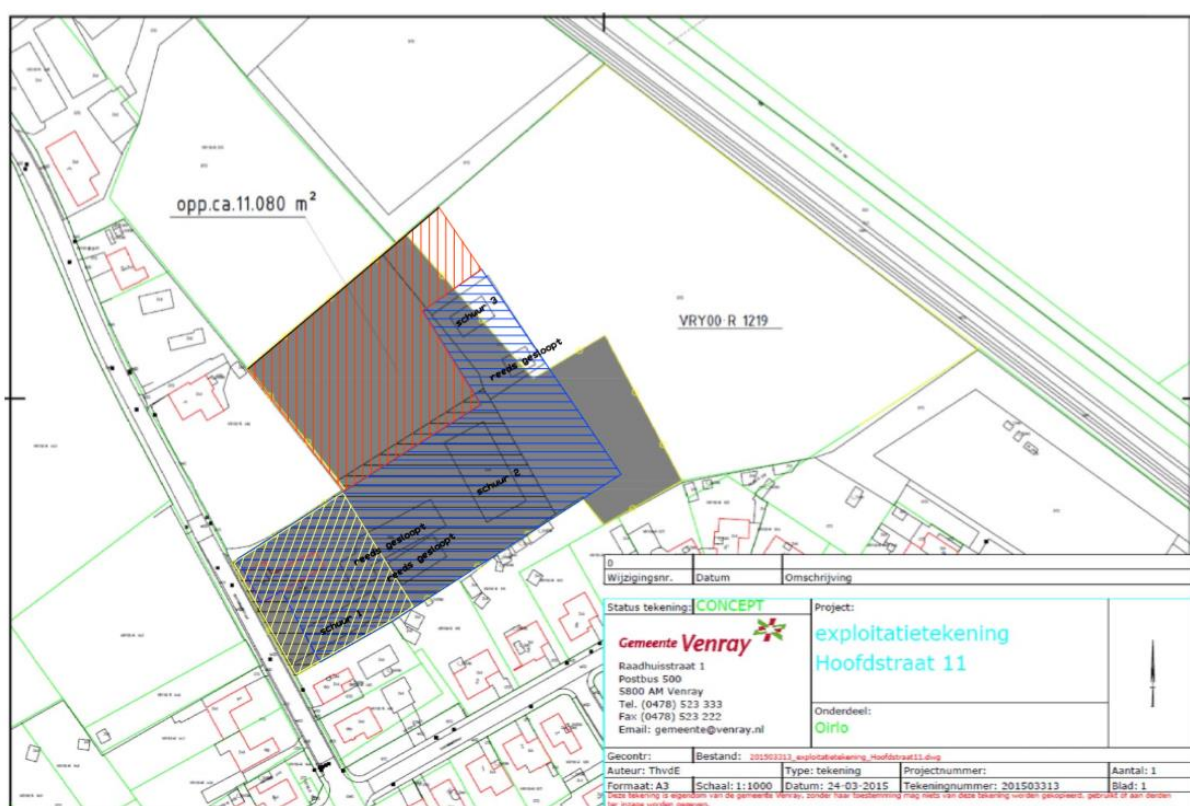
De beschermde status van soorten kan echter per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. De Provincie Limburg heeft de ‘Beleidsneutrale Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de Omgevingsverordening Limburg 2014’ opgesteld (Provincie Limburg, 2016) en ‘Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg’ (Gedeputeerde Staten van Limburg, 2017). Dit houdt in dat de meeste soorten die onder de Wet Natuurbescherming als beschermde soort zijn aangewezen, ook in de Provincie Limburg worden beschermd.

Voor soorten die ook niet in de bijlagen van de Wnb worden genoemd, fungeert de zorgplichtbepaling (artikel 1.11 Wnb) als vangnet. Op grond van deze bepaling moeten schadelijke handelingen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in beginsel achterwege worden gelaten, dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

3. Werkwijze

3.1 Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden

In het plangebied worden op korte termijn geen gebouwen gesloopt en er vinden geen kap- of bouwwerkzaamheden plaats. Onderdelen van het plangebied zullen alleen worden herbestemd; het geel gearceerde gedeelte (zie figuur 2) waar nu een bedrijfswoning staat, krijgt de bestemming wonen (nu agrarisch); de rest blijft de bestemming agrarisch houden (maar zonder functie aanduiding kassen). De tunnelkassen in het plangebied zullen worden verwijderd; de open berging wordt op termijn gesloopt en de grote schuur zal niet eerder dan in het jaar 2023 worden gesloopt (in verband met de aanwezigheid van een asbesthoudend dak en het verbod op asbesthoudende daken in 2024). Mogelijk blijft de schuur staan en wordt alleen het dak vervangen. Er zullen geen bomen en/of struiken worden gerooid.

Figuur 2. Aanduiding van de (gewenste) bestemming van de onderdelen van het plangebied. Geel gearceerd is woonbestemming; overig delen blijven agrarische bestemming houden, maar dan zonder de functie aanduiding kassen.

3.2 Werkwijze flora- en fauna-inspectie

Op 6 en 19 maart 2018 heeft Faunaconsult het plangebied en de directe omgeving bezocht. Daarbij werden de aanwezige biotopen beoordeeld op hun geschiktheid als habitat voor beschermde diersoorten en beschermde planten. Het plangebied werd geïnspecteerd op de aanwezigheid van beschermde planten, vogelnesten en voortplantings- en rustplaatsen van beschermde dieren.

Aan de hand van relevante (verspreidings)literatuur en de waarnemingsoverzichten op www.ravon.nl/tijdschrift is vervolgens ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

4. Aanwezige beschermde natuurwaarden

4.1. Beschrijving plangebied

Het plangebied (zie figuur 1 en de foto's op de voorzijde van dit rapport) bestaat uit een woning (die volledig behouden blijft en waaraan niets wordt gewijzigd) met achtertuin, bestaande uit gazon en beplanting met laurierkers, rhododendron, skimmia, hulst, kronkelwilg, klimop, ruwe berk, tamme kastanje en zomereik. Daarnaast werd een aantal algemeen voorkomende, niet beschermde planten waargenomen als madeliefje en zachte ooievaarsbek. In de tuin stonden voorheen 2 varkensstallen, die reeds zijn gesloopt. Verder zijn er een grote schuur en een open berging aanwezig en enkele tunnelkassen (zie figuur 3).

Figuur 3. De te verwijderen tunnelkassen in het plangebied.

Het plangebied grenst aan de zuidzijde aan de bebouwde kom van Oirlo; aan de westzijde van het plangebied ligt de Hoofdstraat met ten westen daarvan een akker. Aan de noordzijde van de woning in het plangebied ligt een woning met tuin; de rest van de omgeving is agrarisch met akkers en weilanden.

4.2 Beschermde planten en dieren

Zoogdieren

De tunnelkassen in het plangebied, die verwijderd zullen worden, bevatten geen verblijven van vleermuizen of andere beschermde diersoorten (zie figuren 4 en 5).

Figuur 4. De tunnelkassen in het plangebied.

Figuur 5. Eén van de tunnelkassen van binnen.

De grote schuur in het plangebied heeft dubbelsteense muren en een dak van asbesthoudende golfplaten waartegen aan de binnenkant platen zijn aangebracht. Deze platen zijn voor een groot deel kapot of niet meer aanwezig (zie figuren 6 en 7).

Figuur 6. De schuur in het plangebied.

Figuur 7. De schuur van binnen.

Omdat de schuur aan een kant open is (zie figuur 6), kunnen vleermuizen hierdoor naar binnen vliegen en tussen de platen en het dak kruipen. De ruimten tussen de platen en het dak zijn tijdens het veldbezoek alle geïnspecteerd met behulp van een ladder en zaklamp (zie figuur 8) en hierbij werden geen vleermuisuitwerpselen of vleermuizen aangetroffen. Wel werden in deze ruimten grote aantallen rattenkeutels aangetroffen en op één plaats diverse uitwerpselen van steenmarter (zie figuur 9).

Figuur 8. De ruimten tussen het dak en de platen ertegen zijn alle geïnspecteerd.

Figuur 9. Steenmarteruitwerpselen in één van de ruimten tussen het dak en de dakplaten.

De boeiboorden van de schuur vertonen aan de onderkant geen kieren, zodat hier geen plaats is voor vleermuisverblijven (zie figuur 10). De ruimten onder de 'golven' van het golfplaten dak zijn deels dichtgegroeid met klimop (zie figuur 11). De ruimten die niet dichtgegroeid zijn, zijn voor vleermuizen niet geschikt als verblijfplaats, omdat deze te open en te tochtig zijn.

Figuur 10. Er is geen ruimte voor vleermuisverblijven onder de boeiboorden.

Figuur 11. De ruimten onder de golven van het golfplaten dak zijn deels dichtgegroeid met klimop.

In het plangebied is daarnaast een open berging aanwezig met een dakpannen dak; zowel de muren als het dak zijn enkelwandig (zie figuren 12 en 13). In deze berging zijn geen vleermuisverblijven aanwezig.

Figuur 12. De open berging in het plangebied.

Figuur 13. Linker foto: onderkant dak. Rechter foto: zijkant dak.

De bomen in het plangebied hebben geen holtes, op een tamme kastanje na, die naast de open berging staat (zie figuur 14). Deze holte is geïnspecteerd en hierin werden geen vleermuisuitwerpselen (of vogelnest) aangetroffen.

Figuur 14. Holte in tamme kastanje zonder vleermuisverblijf of vogelnest.

De bomen in het plangebied zijn mogelijk wel onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen en/of van een vaste vliegroute van vleermuizen. Vaste vliegroutes en belangrijke foerageergebieden van vleermuizen worden onder de Wet natuurbescherming als een voortplantingsplaats en rustplaats gezien (Ministerie van Economische zaken, 2016). Sporen, wissels, uitwerpselen etc. van zoogdieren, die behoren tot de categorieën 'Internationaal beschermde soorten' zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen.

Vogels

Volgens de natuurgegevens van de Provincie Limburg (<http://www.natuurgegevensprovincielimburg.nl>) kwamen er in 2014 in het ene kilometerhok van het plangebied nesten van torenvalk (1) en steenuil (1) voor (het plangebied is gelegen in 2 kilometerhokken). Het plangebied zelf is grotendeels onvolledig onderzocht. Torenvalken broeden zeker niet in het plangebied, maar de bewoner van de bedrijfswoning gaf aan dat hij regelmatig in het plangebied een steenuil hoort roepen. Sporen van steenuil werden echter niet in het plangebied aangetroffen; niet in de schuur en ook niet in de open berging (de nokpannen van de open berging zijn hiertoe ook geïnspecteerd). Tijdens het veldbezoek werd in de schuur wel een kerkuil gezien, die door een open deur naar buiten vloog en er werden enkele braakballen van kerkuil in de schuur gevonden (zie figuur 15).

Figuur 15. Braakbal van de kerkuil.

Om na te gaan of kerkuilen of steenuilen een nest hebben in de schuur, zijn alle ruimten tussen het dak en de platen ertegen met behulp van een ladder en zaklamp geïnspecteerd (zie figuur 16 en 8). Hierbij werd geen uilennest gevonden, wel enkele oude nesten van houtduif. De waargenomen kerkuil broedt dus niet in de schuur, maar gebruikt deze als roestplaats (rustplaats). Waarschijnlijk gebruikt de kerkuil meerdere plekken in de schuur als roestplaats, omdat op enkele plekken (tussen het dak en de platen én op de vloer) kleine aantallen braakballen werden gevonden.

Figuur 16. De ruimten tussen het dak en de platen zijn alle geïnspecteerd; in deze ruimten is geen kerkuilennest aanwezig.

In de schuur werd nog wel een oud nest van (waarschijnlijk) merel aangetroffen (zie figuur 17). Daarnaast werd onder één van de ‘golven’ van het golfplaten dak van de schuur wat nestmateriaal aangetroffen, waarschijnlijk van winterkoning of roodborst (zie figuur 18). In de open berging werden geen vogelnesten aangetroffen. Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied de volgende vogelsoorten waargenomen: roodborst, heggenmus, huismus, vink, gaai, pimpelmees en koolmees. Al deze soorten – uitgezonderd de huismus – broeden waarschijnlijk in het broedseizoen in de opgaande vegetatie in het plangebied.

Figuur 17. Oud (merel)nest in de schuur.

Figuur 18. Vogelnest (waarschijnlijk van winterkoning of roodborst) onder een van de golven van het golfplaten dak.

Planten

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek alleen algemene, niet beschermde planten waargenomen (zie paragraaf 4.1). De Provincie Limburg heeft de twee kilometerhokken waar het plangebied in ligt in 2003 geïnventariseerd (zie <http://www.natuurgegevensprovincielimburg.nl>); het plangebied is hierbij grotendeels onvolledig onderzocht. In de beide kilometerhokken werden echter geen planten waargenomen, die onder de Wnb zijn beschermd.

Amfibieën en andere soorten

Reptielen en amfibieën werden tijdens het veldbezoek niet waargenomen en wateren zijn afwezig. Het is echter wel mogelijk dat enkele algemene amfibieënsoorten een deel van het plangebied als

landhabitat gebruiken (zie tabel 1). In het plangebied zijn geen overige beschermde soorten waargenomen en de aanwezige biotoop is ook ongeschikt als habitat voor dergelijke soorten. Tabel 1 geeft weer welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

Tabel 1. (Potentieel) in het plangebied voorkomende beschermde soorten. Het beschermingsregime van de soorten in de Wnb is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	Vogels met jaarrond beschermd nest	Internationaal beschermde soorten	Overige beschermde soorten
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)			X
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)			X
Bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>)			X
Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)			X
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)			X
Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)			X
Vos (<i>Vulpes vulpes</i>)			X
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)		X	
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)		X	
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)		X	
Grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)		X	
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)			X
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)			X
Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	X		

5. Mogelijke effecten

- Bij het verwijderen van de tunnelkassen kunnen voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van algemene beschermde zoogdieren en amfibieën worden aangetast. Individuen kunnen hierbij worden verwond of gedood. Het verwijderen van de tunnelkassen geldt echter niet als een ruimtelijke ingreep, zodat wettelijk gezien er niet hoeft te worden gekeken naar de effecten hiervan.

- Het dak van de schuur zal voor 2024 moeten zijn verwijderd, vanwege asbesthoudend materiaal in het dak. Het dak van de schuur zal dan worden vervangen of de hele schuur wordt gesloopt. Tijdens het veldbezoek is in deze schuur een roestplaats van een kerkuil aangetroffen. Bij het vervangen van het dak of het slopen van de hele schuur zal de roestplaats van de kerkuil worden vernietigd. Nesten van kerkuil zijn in Limburg jaarrond beschermd, de roestplaatsen echter niet.

- Bij het vervangen van het dak van de schuur zal een rustplaats van steenmarter worden vernietigd. Ook kunnen bij het vervangen van het dak of het slopen van de hele schuur voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van andere algemene beschermde zoogdieren worden aangetast. Individuen kunnen hierbij worden verwond of gedood.

- Bij het vervangen van het dak of het slopen van de hele schuur, kunnen vogels die in de schuur zelf of onder het dak ervan broeden worden verstoord (hun jongen kunnen hierdoor te lang worden achtergelaten en eieren kunnen te lang niet worden bebroed) of vernietigd. Ook kan het leiden tot sterfte van eieren en jonge vogels.

In de volgende tabel zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Wnb weergegeven. In hoofdstuk 6 wordt uitgelegd hoe deze overtredingen kunnen worden voorkomen.

Tabel 2. Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Wnb. Zie bijlage 1 voor een verklaring van de beschermingscategorieën en een overzicht van alle verbodsbepalingen.

Soort	Beschermingsregime Wnb	Art. 3.1 lid 1	Art. 3.1 lid 2	Art. 3.5 lid 1	Art. 3.5 lid 2	Art. 3.5 lid 3	Art. 3.5 lid 4	Art. 3.10 lid 1
Algemene in het plangebied broedende vogels	Vogels	X	X					
Algemene zoogdieren (zoals de steenmarter) en amfibieën	Overige soorten							X

Artikel 3.1 (m.b.t. Vogels)

- lid 1: het opzettelijk doden en vangen van vogels
- lid 2: het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten

Artikel 3.5 (m.b.t. Internationaal beschermde soorten):

- lid 1: het opzettelijk doden of vangen van soorten
- lid 2: het opzettelijk verstoren van soorten
- lid 3: het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van soorten
- lid 4: het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van soorten

Artikel 3.10 lid 1 (m.b.t. A-soorten): het is verboden

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
 - (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen; en
- De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wnb).

6. Conclusies en aanbevelingen

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren

Bij het vervangen van het dak van de schuur of het slopen van de gehele schuur, wordt een rustplaats van steenmarter vernietigd. Mogelijk komen hier ook andere zoogdieren voor, die ook onder de Wnb zijn beschermd. Het gaat om algemeen voorkomende soorten (zogenaamde A-soorten), waarvoor in Limburg een vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en beheer en onderhoud. Dit houdt in dat deze soorten verstoord mogen worden, zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen.

Wel geldt altijd de Zorgplicht (artikel 1.11 Wnb): deze houdt in dat nadelige gevolgen voor dieren en planten altijd zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Om aan de algemene zorgplicht te voldoen, moeten tijdens het werk worden aangetroffen dieren zo snel mogelijk naar een aangrenzende locatie buiten het plangebied worden verplaatst.

Algemene vogels

Verstoring en vernietiging van vogelnesten is te vermijden, door de vervanging van het dak van de schuur of de sloop van de gehele schuur buiten de periode 15 maart – 15 juli (het broedseizoen van de meeste vogels) te laten plaatsvinden.

Verlies roestplaats kerkuil

Bij het vervangen van het dak of het slopen van de hele schuur zal een roestplaats van de kerkuil worden vernietigd. Nesten van kerkuil zijn in Limburg jaarrond beschermd, de roestplaatsen echter niet. Wel geldt de Zorgplicht (artikel 1.11 Wnb): deze houdt in dat nadelige gevolgen voor dieren en planten altijd zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Om aan de algemene zorgplicht te voldoen, dient er een kerkuilenkast in of nabij het plangebied te worden opgehangen. Als alleen het dak van de schuur wordt vervangen, zou er een nestkast vrij op een balk of aan de wand van de schuur geplaatst kunnen worden. Om eventuele overlast door uitwerpselen en dergelijke te voorkomen, kan de kerkuilenkast ook meteen achter de opening worden geplaatst waar de kerkuil binnenkomt; je zou hiervoor een opening (hoog) in de muur kunnen maken en de kast hier direct achter kunnen plaatsen. Een andere mogelijkheid is het ophangen van een nestkast in een schuur in de directe omgeving. Deze nestkast kan dienen als alternatieve roestplaats (of mogelijk zelfs als nestlocatie). Het ophangen van de nestkast dient onder begeleiding van een deskundige te worden uitgevoerd. Volgens het Kennisdocument Kerkuil (BIJ12, 2017) moet een vervangende verblijfplaats bij voorkeur in de directe omgeving (binnen 500 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats) worden geplaatst, bij voorkeur minimaal 3 maanden voor de start van de werkzaamheden.

Een kerkuilennestkast (zie figuur 19) kan besteld worden bij www.vogelbeschermingshop.nl (Vivara nestkast kerkuil).

Figuur 19. Vivara nestkast kerkuil.

Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Kerkuil Tyto alba. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Gedeputeerde Staten van Limburg. 2017. Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg. Provinciaal blad nr. 5634. Provincie Limburg.
- Ministerie van Economische zaken. 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3.
- Provincie Limburg, 2016. Beleidsneutrale Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de Omgevingsverordening Limburg 2014. Provinciaal blad nr. 6983.

Bijlage 1: Toelichting per beschermingsregime

Vogels

Verbodsbepalingen en afwijkingsmogelijkheden

Het beschermingsregime voor vogels is neergelegd in de artikelen 3.1 tot en met 3.4 van de Wn. Deze bepalingen gelden voor alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van de artikelen 3.1 en 3.2 gelden voor deze vogels de volgende verboden:

- het opzettelijk doden en vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1 Wnb)
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2 Wnb)
- het rapen en houden van eieren (artikel 3.1 lid 3 Wnb)
- het opzettelijk storen van vogels indien dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.1 lid 4 en 5 Wnb)
- het verkopen, vervoeren voor verkoop, onder zich hebben voor verkoop of ten verkoop aanbieden van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 1 Wnb)
- het, anders dan voor verkoop, houden en vervoeren van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 6 Wnb)
- het, voor zover bij of krachtens de Wnb toegestaan, vangen of doden van vogels met – kort gezegd – verboden middelen en het achtervolgen met behulp van in de Vogelrichtlijn genoemde vervoermiddelen overeenkomstig de in de Vogelrichtlijn omschreven wijze (artikel 3.4 lid 1 Wnb).

Het beschermingsregime gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. Dit betekent dat de genoemde schadelijke handelingen verboden zijn, tenzij het bevoegd gezag een afwijking van het verbod toestaat. Die toestemming kan worden verleend door middel van een ontheffing of vrijstelling.

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde staten (‘GS’) kunnen van vrijwel alle hierboven omschreven verboden ontheffing verlenen. Provinciale staten (‘PS’) kunnen daarnaast bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden. Voor een paar specifieke verboden is de minister van Economische Zaken (de ‘minister’) het bevoegd gezag, namelijk de verboden die zien op de verkoop en het vervoer van vogels. Indien een afwijking van een verbodsbepaling wordt toegestaan, moet daarbij in ieder geval worden bepaald op welke soort de afwijking betrekking heeft, welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan en welke voorwaarden gelden ter beperking van de risico’s en met betrekking tot het tijdstip en de plaats van de handeling. Daarnaast moet voor de verlening van een ontheffing of vrijstelling aan een aantal cumulatieve criteria zijn voldaan. Dit betekent dat er:

- geen andere bevredigende oplossing mag bestaan,
- de maatregelen niet mogen leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en
- de ontheffing nodig is in verband met één van de volgende zes gronden:
 - het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten of voor de daarmee samenhangende teelt; of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Internationaal beschermde soorten

Internationaal beschermde soorten zijn strikt beschermd

Deze soorten worden in de praktijk vaak aangeduid als de ‘strikt beschermde soorten’, omdat voor deze soorten alleen onder strikte voorwaarden ontheffing van een verbodsbepaling kan worden verkregen. Bekende voorbeelden van habitatsoorten zijn de drijvende waterweegbree, de rugstreeppad en de zandhagedis.

Verbodsbepalingen

De belangrijkste verboden uit de Wnb zijn:

- het opzettelijk doden of vangen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 1 Wnb)
- het opzettelijk verstoren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 2 Wnb)
- het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 3 Wnb)
- het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 4 Wnb)
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 5 Wnb)
- het, anders dan voor verkoop, onder zich hebben of vervoeren van habitatsoorten (artikel 3.6 lid 2 Wnb).

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde Staten kunnen van deze verboden ontheffing verlenen en Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (artikel 3.8 lid 2 en 3.9 lid 2 Wnb). Er is een aantal (cumulatieve) criteria (opgesomd in artikel 3.8 lid 5 Wnb) om ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen; deze worden slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets);
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Overige beschermde soorten

Algemeen

Overige beschermde soorten zijn niet beschermd vanwege de Europese wet- en regelgeving. Het gaat hier om de in het wild levende diersoorten die worden genoemd in onderdeel A van de bijlage bij de Wnb. Voorbeelden zijn de hermelijn en de wezel ('A-soorten'). Daarnaast worden vaatplanten beschermd van de soorten die worden genoemd in onderdeel B in de bijlage bij de Wnb, zoals de akkerboterbloem en de muurbloem ('B-soorten'). Uit de wetsgeschiedenis is gebleken dat het nodig is om deze soorten bij wet aan te wijzen, omdat zij niet voldoende worden beschermd door enkel de zorgplicht. Het gaat daarbij in het bijzonder om soorten die in Nederland in hun voortbestaan worden bedreigd. Op de bijlagen zijn dan ook bijvoorbeeld de Rode Lijst-soorten aangewezen.

Verboden handelingen

Het is verboden op grond van artikel 3.10 lid 1 Wnb:

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
- (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen en
- (c) B-soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wnb). Voor deze overige soorten gelden dus minder verboden dan voor de strikt beschermde soorten. Zo is bijvoorbeeld het (opzettelijk) verstoren van soorten niet verboden.

Ruimere afwijkmogelijkheden

Voor de overige soorten gelden bovendien ruimere afwijkmogelijkheden dan voor de strikt beschermde soorten. Artikel 3.8 Wnb (dat de afwijkmogelijkheden voor Habitatsoorten bepaalt) is grotendeels van overeenkomstige toepassing op de overige soorten. Dit betekent dat een ontheffing of vrijstelling slechts wordt verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets);
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Anders dan voor Habitatsoorten, kan voor de overige soorten ook ontheffing of vrijstelling worden verleend als dit noodzakelijk is (artikel 3.8 lid 2):

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- ten behoeve van het algemeen belang.

Overzicht verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Ministerie van Economische Zaken, 2016)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen